

Főszerkesztő és ideiglenes felelős szerkesztő: **Dr. Olosz Lajos**
Laptulajdonos a **CORVIN**
Lapkiadó R. T.

DÉLI HIRLAP

A timișorontali törvényszék bej. sz. 83. (Dos. No. 934/1938).
Alapította: **Dr. VUCETIC ENDRE** és **Dr. VÁRNAY ELEMÉR**

Ziarul Co nunității Maghiare din România ■ A Romániai Magyar Népközösség lapja

Hivatalos közleményt adtak ki a moszkvai értekezletről

Európai tanácsadó bizottság fog működni Londonban
Élénk hajó-forgalom Gibraltárban - Ciano grófit letartóztatták - Eden Kairóban találkozik a török külügyminiszterrel

Berlin a moszkvai értekezletről: „Egy új Népszövetség bizottságaiba menekülnek”

ségek több eddigi megnyilatkozásából is kitént, a fasizmus hatásának eltűntetésére töreksznek és súlyt vetnek a demokratikus életlehetőségek megteremtésére. Irányelveiket most a következőkben foglalták össze: 1. Elégedetlenek a Badoglio-kormányral, amennyiben nem tartják elég demokratikusnak. Az olasz kormányt ezért demokratikusabbá kívánják tenni, mindazon elemek bevonásával, melyek eddig a fasizmussal szembehelyezkedtek. 2. Megismétlik a szólás, a vallás, a politikai meggyőződés szabadságára vonatkozó követelést, beleértve a sajtó- és a gyűlekezési szabadságot is. 3. A fasizma intézmények és szervezetei megszüntetése. 4. A fasizma elemek eltávolítása a közigazgatásból és a nyilvános jellegű intézményekből, szervezetekből. 5. Vajamennyi politikai fogoly szabadonbocsátása; teljes amnesztia. 6. A községi önkormányzat

let eredményének összefoglalásában „hiányosságok állapíthatók meg.” Így nincs szó a Szovjet nyugati határaitól, elsősorban a lengyel-orosz határról, — írja az angol lap, megjegyezvén, hogy „súlyos hiba az is, hogy a francia szakadárók hiányzanak a rendkívüli európai tanácsadó bizottságból.”

visszaállítása. 7. A háborús bűnösöknek minősített fasizma vezetők és tábornokok letartóztatása és átadása az igazságszolgáltatásnak.

A lengyel kérdés

Nem adott választ a moszkvai közlemény a többi között a lengyel kérdésben „anszandó közös magatartásra vonatkozóan. Pedig minden bizomlyal megvitatták ezt a kérdést is. A Daily Mail című angol lap szerint „joggal feltehető, hogy Moszkvában Lengyelország helyzetéről is tárgyaltak.” A News Chronicle siet megjegyezni, hogy az értekez-

let eredményének összefoglalásában „hiányosságok állapíthatók meg.” Így nincs szó a Szovjet nyugati határaitól, elsősorban a lengyel-orosz határról, — írja az angol lap, megjegyezvén, hogy „súlyos hiba az is, hogy a francia szakadárók hiányzanak a rendkívüli európai tanácsadó bizottságból.”

Ebben a vonatkozásban — főleg a lengyel kérdésre célozva — egyes külföldi lapok annak a meggyőződésüknek adnak kifejezést, hogy Moszkvában sok olyan kérdéstről is tárgyaltak, amelyekről a hivatalos közleményben politikai vagy egyéb okból nem tettek említést.

A politikai arcvonal

A moszkvai rádióban november 1-én este hivatalos közleményt olvastak fel a külügyminiszterek értekezletéről

Stokholm, (Rador). A moszkvai rádióban november 1-én, hétfőn este felolvasták annak a közleménynek szövegét, melyet a szovjet fővárosban tartott külügyminiszteri értekezlet megbeszéléseiről kiadtak.

Néhány kérdésben az értekezlet „végleges döntést hozott”

Amszterdam, (DNB). A londoni Reuter-ügynökség november elsején este nyilvánosságra hozta a moszkvai értekezlet befejezésekor kiadott hivatalos közleményt azzal a bevezető megjegyzéssel: „ugy, amint azt Moszkvában nyilvánosságra hozták”. A hivatalos közlemény szerint október 19. és 30. napjai között Moszkvában tizenkét ülést tartottak az értekezlet résztvevői. A külügyminisztereken kívül — hangoztatja szövegint a közlemény — még a következő államférfiak vettek részt az értekezleten: az Amerikai Egyesült Államok részéről Harriman Laverell nagykövet, John Deane tábornok az USA hadserege képviseletében, Green Hackworth, James Dunn és még több más szakértő. Az angol birodalom nevében Sir Archibald Clark-Kerr nagykövet, Williams után lekerültek a napirendről.

A háborús erőesztések kérdése

Az USA, Anglia és a Szovjetunió kormányai, mondja tovább a közlemény, — a legelsőbb együttműködésre törekedtek mindazon kérdésekben, amelyek a közös háborús erőesztésekre vonatkoznak. Egyben leszögezi a közlés, hogy ez volt az első alkalom, amikor a három kormány külügyminiszterei abban a helyzetben voltak, hogy közös értekezleten találkozhattak.

A háborús együttműködés tárgyában, elsősorban azokat a háborús rendszabályokat beszélték meg, amelyeket a Németország és szövetségesei ellen vitt háborúban ezután alkalmazni akartak. Végleges hadi műveleteket beszé-

Strang tábornok, Sir Hastings Ismay és a szakértők. A Szovjetunió megbízottai voltak: Vorosilov marsall, Visinszkij és Litvinov külügyi népbiztos, helyettesek, Szergejev külkereskedelmi népbiztos, Gajslav vezérkari tábornok, Szaksze és más szakértők.

A hivatalos közlemény mindenekelőtt megállapítja, hogy a három kormány részéről megbeszélésre kijelölt összes kérdéseket napirendre tűzték. Néhány kérdésben az értekezlet „végleges döntést” hozott. Más kérdésekben alapvető megállapodás jött létre, de alaposabb megvizsgálás céljából külön bizottságok elé utalták ezeket a kérdéseket, vagy pedig diplomáciai úton folytatják majd ezek végleges rendezését. Végül más kérdések a vélemények kölcsönös kicserélése után lekerültek a napirendről.

tek meg és ezeknek megfelelően olyan döntéseket hoztak, amelyek már előkészületben vannak, hogy a jövőben a három állam legszorosabb katonai együttműködésének alapját telessék.

Az értekezleten résztvett három kormány képviselői másodszorban felismerték annak a szükségességét, hogy a hadvezetésben pilanatnyilag érvényesített szoros együttműködésüket abban az időben is folytassák, amikor az ellenségeskedések megszűnnek.

A hivatalos közlemény ezután az amerikai, angol, szovjet és csungkinginai kormányok közös nyilatkozatát ismerteti, amely szerint — és ezt aláhúzzák —

egyértelműen a szövetségeseknek 1942 januárjában és későbbben tett nyilatkozataival, a háborút a tengely-hatalmak ellen „a feltétel nélküli megadásig” tovább folytatják. A közös nyilatkozat a következő követelések teljesítését sorolja fel:

A négy kormány közös ténykedése

1. A négy kormány közös ténykedése, amely az ellenségek ellen a háború továbbvezetésére vonatkozik, a béke és a biztonság megszervezése és fenntartása érdekében tovább is folytatódik.

2. Azok a kormányok, amelyek a közös ellenséggel szemben háborúban állanak, a megadás és az ellenség lefegyverzése kérdéseiben közösen járnak el.

3. Közösen alkalmazandó rendszabályok az ellenséggel szemben megállapított feltételek megsértésének megelőzésére.

4. Nemzetközi szervezet létesítésének szükségessége, amely valamennyi békeszerető nép szuverenitásán alapszik és amelynek kötelekébe tartoznak az összes nagy és kis államok, hogy a nemzetközi biztonságot és a nemzetközi békét megőrizzék.

5. Kölesönös tanácskozások a négy kormány részéről addig, amíg az általános biztonság rendszerét sikerült megvalósítani. Amennyiben szükségesnek mutatkozik, a szövetséges államok más tag-országai is bevonhatók ezekbe a tanácskozásokba.

6. A négy kormány az ellenségeskedések megszüntetése után katonai és öit más államok területén belül nem alkalmazhatják, kivéve a nyilatkozatban említett helyeket és csakis kölesönös megbeszélés után.

7. Együttműködés egy általános meg-

A moszkvai értekezlet, amelynek elhúzódását még szombajon is valószínűnek tartották egyes semleges hírforrások, hivatalosan véget ért. November 1-én, hétfőn este a rádióállások és a távirati irodák ismertették az értekezlet befejezéséről kiadott közleményt, melyről a német távirati iroda aszterdami jelentése nyomán mai politikai jelentéseinkben számolunk be.

A hadihelyzetet a hét elején is a déli-északi arcvonalon folyó őszi csata jellemzi. Berlinben megállapítják, hogy a küzdelem — melyben a Szovjet főeszközök célja a Krim megszerzése — tetőfokán van, döntés azonban még nem történt. A Dnyeper alsó folyójánál kialakult sulypontokon változatlan hevességgel dúl a harc.

A déliáliai hadihelyzetet a Volturno folyóiban folyó heves harcok jellemzik.

Külügyminiszterek értekezlete

November 1-én, hétfőn délután Moszkvában hivatalos közleményt adtak ki az Egyesült Államok, Nagybritannia és Szovjetunió külügyminisztereinek értekezletéről. Az október 19-től október 30-ig tartó tanácskozások során — mely alkalmával összesen tizenkét teljes ülést tartottak — katonai és politikai kérdések szerepeltek napirenden. A moszkvai hivatalos közlemény szerint — melyet a brit hírközlő szolgálat tudósítása nyomán a tengelyállamok távirati irodái is ismertettek — intézkedéseket határoztak el a háború megrövidítésére. A közleményből kiténik, hogy a megállapodásokhoz a csungkingi kínai kormány is hozzájárult. A közös nyilatkozatot, — mint a Journal de Genève című svájci lap megállapítja — a három külügyminiszteren kívül a moszkvai kínai nagykövet is aláírta. Az értekezleten résztvett három nagyhatalom és Kína kijelenti, hogy szükségesnek tartják a mai szoros együttműködést a háború utáni időben is. Ugyanakkor hangoztatják, hogy minden békeszerető nemzetnek módot akarnak nyújtani arra, hogy csatlakozzanak az együttműködés és biztonság rendszeréhez.

Európai tanácsadó bizottság

Az értekezlet egyik legfontosabb határozataként kimondták, hogy szövetkezést létesítenek, amely a három hatalom közötti a legszorosabb együttműködés biztosítására törekszik, különös tekintettel azokra a kérdésekre, amelyek a mostani háború további alakulása során felmerülhetnek. Az értekezlet e célból elhatározza, hogy rendkívüli „európai tanácsadó bizottságot” állítanak fel Londonban. Ez a tanácsadó bizottság a három kormányhoz mindenkor együttesen intézi javaslatait.

Olaszország

Olaszország kérdésével kapcsolatban külön tanácsadó bizottságot létesítenek, melyben a három nagyhatalom, az Egyesült Államok, Nagybritannia és Szovjet-Oroszország képviselői mellett az algéri francia nemzeti felszabadítási bizottság megbízottja is vesz részt. Ebben a bizottságban később, mint érdekeltek fejek, helyet kapnak a gőg és jogosultság megbizottak is.

Az értekezletről kiadott hivatalos közlemény hangsúlyozza a teljes egyetértést: az Itália irányában folytatandó politika tekintetében. Mínt ez már a szöve-

állapodás megteremtése érdekében a háboru utáni fegyverkezésre vonatkozólag.

A szövetségesek álláspontja Olaszországra vonatkozóan

A hivatalos moszkvai közlemény ezután az északamerikai, angol és a szovjet külügyminiszter megállapodását közli, amely a szövetségesek politikai álláspontját ismerteti Olaszországra vonatkozóan. Ennek a politikának „a fasiszmus hiánytalan megsemmisítésén” kell alapulnia. Több pont azt követeli, hogy az olasz kormány összetétele ellenlélek erő felvétele révén a fasiszmusmal szemben „demokratikus arculatot” nyerjen. Továbbá sajtószabadságot, közlési és gyűlékezési szabadságot követelnek, valamint minden fasiszta jellegű intézmény és szervezet megsemmisítését. A fasiszmus vezetőit és a fasiszta hadsereg tábornokait ki kell szolgáltatni a szövetségeseknek.

Megállapodás Ausztria helyzete ügyében

A továbbiakban a hivatalos közlemény tudatja azt is, hogy a szovjetországi, az amerikai és az angol kormányok megállapodtak abban, hogy Ausztriának 1938-ban a német birodalomhoz történt csatolását, semminként és érvénytelen”-nek nyilvánítják és ennek helyébe „szabad és független Ausztria” létesítendő. Szó szerint mondja a hivatalos közlemény: „Ausztriát azonban figyelmeztetik arra, hogy felelősség terheli, amelyet nem háríthat el magától a miatt, hogy Németország oldalán résztvevett a háboruban. Ausztriát azután felszólítják, hogy „járuljon hozzá felszabadulásához”.

A további hivatalos közlemény végül ismerteti az értekezleten résztvevő nemzetek nyilatkozatát, amelynek értelmében minden német tiszt, legénység és párt-tag, akik a megszállott területeken „alkotott állítólagos „borzalmas cselekedeteket” és tusok kivégzéséért is felelősek, a fegyverszünet után az egyes országokba szállítandók és ott itélkeznek majd felettük. — fejeződik be a német távirati iroda amszterdami jelentése, mely a Reuter közlése nyomán a moszkvai értekezletről kiadott hivatalos közleményt ismertette.

Berlin: „Moszkvában nem tudtuk megegyezni”

Berlin. A Wilhelmstrasse illetékes körének első megnyilatkozása a moszkvai értekezlet záróközleményével kapcsolatban ezeket mondja: „Moszkvában nem tudtuk megegyezni. Ezért a záróközlemény megfogalmazásánál a vezérkari messzekenyarodó formáját választották és szabadabbá tették az utat egy új Népszövetség bizottságába való menekülés számára.”

Eden - Menemencsoglu a látkör Kairóban

Istanbul. (Ep). Azokat a napok óta keringő, de eddig még nem erősített híreket, hogy Eden angol külügyminiszter Moszkvából való visszatérése során ellátogat Ankarába, most az amerikai körök közel álló La Turquie című lap is közli. Egy másik, ugyancsak meg nem erősített hír szerint Menemencsoglu török külügyminiszter Edennel Kairóban fog találkozni.

Ankara. (Tp). Jelentések szerint Menemencsoglu török külügyminiszter Eden meghívására Kairóba utazott.

STOCKHOLMOT AGGASZTJA A BALTI ÁLLAMOK JÖVŐJE

Stockholm. (Rador). A német távirati iroda jelenti: A moszkvai értekezlethez fűződő hirmagyarázatában a Stockholms Tidningen című svéd lap annak az aggodalmának ad kifejezést, hogy a szövetségesek „aligha nem elvben elismerték a Szovjetnek a

balti államokat, Finnországot és a Balikánt érintő követeléseit”. Vajon hogyan tudják összeegyeztetni ezt a tényt az Atlanti-alapokmánytal? — kérdezi az svéd lap, majd hangoztatja, hogy vannak még „más dolgok is, melyeket nehezen lehet összeegyeztetni a nyugati hatalmak ünnepeivel igéretivel”.

„Felesleges rámutatnak arra, hogy mily érzelmekkel veszi tudomásul Svédország főleg azt a tényt, hogy a balti államokat feláldozták a nagyhatalmak politikájának oltárán”. — fejezi be cikkét a Stockholms Tidningen.

Jelentéseink a harcokról

Szovjet partraszállási kísérlet Kercsnél — Egy helyütt a partraszállókat elreteszelték, a többi helyen pedig visszauzték

Berlin. A német vezéri főhadiszállás jelenti:

A Krim-félszigeten tegnap az ellenség Kercs város mindkét oldalán megkísérelte a partraszállást. Az egyik helyen a partraszállott szovjet erőket ellentámadással elreteszelték és összeszüktették. A többi partraszállási helyen az ellenséget visszauzták, a partraszállott ellenséges erőket pedig megsemmisítették.

A Dnyeper alsó folyásától délre a Nogajpusztaságon a szovjet csapatoknak a Dnyeper felé előretört gyors kötelékeivel a harcok tovább tartanak. A bosevisták kísérletei, hogy német erőket körülzárjanak és elvágjanak, éppen úgy meghiúsultak, mint a német északi és déli elreteszelő arcvonal elleni erős szovjet támadások.

A Dnyeper-könyvöken Dnyepropetrovsktól délnyugatra a szovjet csapatok erős támadásait visszautasították és e közben az egyik helyen 40 támadó ellenséges páncélos közül 28-at megsemmisítették.

A Krivojrogtól északra lévő területen indított német ellentámadás máris nagy eredményre vezetett. A messzire előretolt ellenséges támadó ékeket elvágták és megsemmisítették. Október 27. óta eddig beérkezett jelentések szerint ott 5000 szovjet foglyot ejtettek, 357 páncélost, 378 ágyút és 500-nál több járművet zsákmányoltak, vagy megsemmisítettek. Különösen magasak a szovjet csapatok véres veszteségei az elvágott

HÁROMHATALMI BIZOTTSÁG ALAKUL

Stockholm. (Rador). A New York Times ismerteti a brit hírközlő szolgálat értesülését, amely szerint Moszkvában elhatározták, hogy háromhatalmi bizottságot létesítenek.

CIANO GRÓFOT LETARTÓZTATTÁK, — IRJA EGY OLASZ LAP

Verona. (Rador). A német távirati iroda jelenti: A Popolo című olasz lap közlése szerint Ciano gróf, volt olasz külügyminisztert állítólag letartóztatták s a veronai fogházban őrzik.

A keleti arcvonal

ellenséges csoportok kétségbeesett ellenállások következtében. A német veszteség csekély volt.

A keleti arcvonal többi részén az ellenség egyik heves, de eredménytelen támadástól eltökélte, csak helyi jelentőségű harcokra került a sor. E közben kisebb betöréseket Gomeltól délnyugatra és Velikije Lulitól délnyugatra ellenőrzéssel megstíztottak, vagy elreteszelték. A német csoportoknak Kriesevtől nyugatra véghezvitt támadó vállalkozása az ellenség szívós ellenállása ellenére az állások lényeges megjavulását hozta.

A délnyugati arcvonal nyugati szakaszán az ellenség nagyobb erővel a német állások felé tapogatózott. A többi frontszakaszról angol-északamerikai kötelékek által Campobassotól nyugatra fekvő területek végrehajtott eredménytelen támadáson kívül csak csekély harci tevékenységet jelentenek.

A múlt éjszaka német harc repülőek erős kötelékei megtámadták Nápoly ellenséges utánpótló támaszpontját. Bombatalálatok következtében a kikötőben tüzek és rombolások keletkeztek. Több hajót súlyosan eltaláltak.

Német harc repülőgépek tegnap az esti órákban Dél-Anglia több városának kikötői berendezéseire bombákat dobtak.

A DNB katonai munkatársának keleti helyzetképe

Berlin. (DNB). A keleti harctéren a nagy őszi csata, mely nem csökkenő hevességgel tombol, még minden lehetőségét magában rejt — írja a német távirati iroda katonai munkatársa. — Ugy látszik, az arcvonal déli részén a nagy csata elérkezett tetőpontjához, ami a szovjet hadvezetőség óriási erőfeszítéseit illel. A küzdelem itt áthaladt már a második szakaszán és a harmadik szakasz felé közeledik. Ennek a kialakulása viszont nagy mértékben függ az időjárási viszonyoktól. Még nem lehet világosan látni, hogy kinek a javára dől el a küzdelem, de az már bizonyosnak látszik, hogy az orosz kezdeményezés egyoldalúsága megszűnt és a németek már itt is — ott is olyan területeken kezdenek tapogatózni, amelyek azelőtt a Szovjet területeinek voltak tekinthetők. A csata mai helyzete azonban még olyan hullámzóan van alakulva, hogy a hadműveletek végső kimeneteléről semmit sem lehet mondani. A legdélibb szárnyon a Szovjet saját magának akarja biztosítani a Krim-félszigetet és ezért gyors kötelékekkel át akar törni a Nogajpusztaságon. Egyes kisebb részeken sikerült az áttörés, de a Szovjet hadműveleti döntést nem tudott elérni. A német arcvonal ugyanis nyomban ismét összecuszkódott és ezzel az elszakított szovjet kötelékek óriási veszteségeket szenvednek.

A Kremenecsg és a Krim között folyamatban levő nagy csata még mindig egységes hadműveletnek tekinthető. Egyoldalú volna az a felfogás, mely a pillanatnyi helyzetet ama további területnyereség szempontjából akarná megítélni, amelyet a Szovjet a múlt hét végén a Nogajpusztalágban gyors kötelékek révén elért. Ez a területnyereség, amely az ellenségnek Nkopol felé való előretörését illeti, mérsékelt keretek között mozog Nyugati és délnyugati irányban viszont nagyobb méreteket öltött. A csata ki-

menetele azonban ennek ellenére is nyitnak tekintendő. Először is a harcok a Dnyeper alsó folyásától délre áttört gyors szovjet harc csapatok és a mozgó német tartalékok között még folyamatban vannak. Másodszor a Krim-be vezető utak még német kézben vannak és ezzel a német hadvezetésnek lehetőséget adnak arról az oldalról is oldal-támadást intézhetni az áttört ellenséges erők ellen. Harmadszor a keleti harctér déli részén folyó nagy csata egy egésznek tekintendő és a Nogajpusztában mutatkozó helyzet még messze van attól, hogy a nagy Dnyeper-kanyarban folyó harcok alakulása befolyással lehetne rá. A Dnyeper-kanyarban egyébként szombaton és vasárnap a német öllátások keleti szárnya ellen intézett szovjet támadásokat nagy veszteségek közepette visszautasították, viszont a intézett német ellentámadás, Krivojrog-szovjet betörési tér nyugati része ellen től északra és északnyugatra, a múlt múlt hét végén továbbra is kedvező előhaladást tett. Az ellenség itt ugyan még

szívósan védekezik és szétvert kötelékeket gyorsan újakkal pótolja, de néme részről is a támadó ékekre új tartalékok érkeznek és így megállapítható hogy a német ellentámadás még teljes folyamatban van. Mindent egybevetve a déli részeken folyó nagy csata most két ségtelenül elért csucspontját, de döntés még nem történt. Ilyen körülmények között mindkét hadviselő fél erejét még fokozni igyekszik és természetesen véhető, hogy amíg a harc tevékenység főleg erre a szakaszra irányul, addig a keleti harctér egyéb szakaszain a tevékenység bizonyos lanyhulása észlelhető — állapítja meg a DNB katonai munkatársa.

350 HAJÓ HALADT ÁT

A MULT HETEN GIBRALTÁRON

Madrid. (Rador). A német távirati iroda jelenti: Algecirasból származó sajtóhírek szerint csütörtökön Gibraltáron három hajókaraván haladt át, amelyben összesen 350 hajó volt. A legnagyobb hajókaraván az Atlanti-óceán felől érkezett. A második, mintegy 100 hajóból álló, a Földközi-tengerről jött, míg a harmadik, körülbelül 70 hajót foglalván magában, éppen akkor hagyta el az angol tengeri erősséget. Pénteken 19. csapatokkal megrakott, középnapytonnáru hajó indult Gibraltárból a Földközi-tenger felé.

Leguiabb

Küszöbönálló Roosevelt-Churchill-Sztalin találkozót jósl a Daily Mail

Amszterdam. (Tp). A Daily Mail című angol lap diplomáciai levelezése jelenlét közli, amely szerint Roosevelt, Churchill és Sztalin a legközelebbi jövőben északkeletre ül össze. Az értekezlet helyét és időpontját természetesen tiltkozik, de nem látszik kizártnak, hogy Sztalin az értekezlet alkalmával elhagyja a Szovjetunió területét.

Ujabb légiriadó Magyarországon

Berlin. (Tp). Budapestről érkezett jelentés szerint november 2-án a déli órákban angolszász repülőgépek Magyarország nyugati határszélén több hullámban berepültek magyar területre, majd észak nyugati irányban az ország területét elhagyták. Visszarepülésük ugyanazon az útvonalon történt. Bombázásokról vagy egyéb károkról nem érkezett jelentés.

Városzobámban feleltett iratfűszárítók
igazolult tulajdonosa fogadó órák alatt átveheti. Liebmann Leo, dent. dipl. Timișoara, II, Traian-tér 7.

A csángó-magyarok evangélikus egyházmegyének egyévi élete

Brasov-Brassó. (Saj. tud.) Az őszi napsugár olyan erővel ömlik alá a hegyekre, mintha csak a nyárral kacérkodnék. Pedig reggelként már könnyű köd üli meg a tájat, a csillogó harmat lassan dérré válik. A Cenken ezerszínben fénylenek a hervadó levelek s olyan pompás színekbe öltöznek, mintha valami nagy művész keze vetette volna őket az ilhertet vízszorra. Ezekben a ragyogóan szép őszi napokban ült össze két napi tanácskozással a braszói-csángói magyar evangélikus egyházmegye csángó magyar népe, hogy meghallgassák a beszámoltot egyházuk múlt évi életéről.

A közgyűlés ünnepi istentisztelettel kezdődött, melyen Máthé János orizbavi-krizbai lelkész hirdette Isten örökkevaló ígését. Az egyházmegye legfiatalabb papjának ez volt az első nyilvános bemutatóközlője. Igéhi-detésében Pál apostol szavai kapcsán mutatott rá az igazságra, hogy amiképpen a hadviselő országokban a győzelem kivívása érdekében nemcsak a külső front megerősítése az egyéjű cél, hanem a belső frontot is erősíteni kell, úgy a keresztény anyaszentegyház minden egyes tagjának meg kell erősödnie a belső emberben. Ez a megerősítés a Krisztusba vetett hit által lehetséges.

Scholz Károly esperességi felügyelő, nyugalmazott főmérnök, lelkes megnyitó szavai után kezdetét vette a tulajdonképeni közgyűlés. Ezt az évenként megismétlődő tanácskozást az evangélikus egyház parlamenti-jének is nevezhetnénk. Sipos András főesperes az 1942-43 közgazgatási esztendő egyházi eseményeiről számolt be terjedelmes és színes jelentésben. Őrömben és szomorúságban egyaránt gazdag esztendő volt. Jelentésének legfontosabb része az egyházmegye iskoláügyének a változása. Megtudtuk, hogy a huszerek lelket számláló, tizenöt virágzó községben élő csángó-magyarországnak csupán négy községben működik hitvallásos iskolája. Ezzel szemben felemelő, hogy a meglévő iskolákban a lelkes tanítói kar igen szép munkát végzett, az iskolákat fenntartó egyházak és azok népe pedig minden anyagi áldozatot meghoztak az iskolák zavartalan működésének a biztosítására. Rámutatott azonban az esperes arra is, hogy az egyházak csak akkor tölthetik be hiánytalanul nemes hivatásukat a természet bizonyosságát a Krisztustól vett erőből, ha minden egyházközségben ott áll a templom mellett az iskola is mint annak veteményes kertje, mely a szebb jövő áldott természetét készíti elő.

Rádóczy György, egyházmegyei főszámvevő az egyházközségek anyagi ügyeiről adott beszámolt. A számok bizonyították tettek nemcsak az egyházközségek anyagi állapotáról, hanem a hívek áldozatkészségéről is. Határozatba ment az evangélikus keresztény énekeskönyvnek újból való kiadása, továbbá Satalung-Hosszúfalú evangélikus kulturházában egy csángó múzeum létesítése, ahol a még mindig nagy számban található csángó népi értékek egyes darabjait gyűjtenek egybe. Két tanulmányi ösztöndíjat is létesített az egyházmegye, egyet a papnövendékek, egyet pedig a tanítójelöltek támogatására.

Szép munkát fejtettek ki az egyházközségek szociális téren is, amennyiben több száz ezer lejt fordítottak szegénysegélyezésre. Valamennyi iskola mellett étkezde is működött, ahol a szegény tanulókat egész éven át izletes étellel látták el a nő-gyűlések. Brasov-Brassóban csecsemőgondozó és naphőzi otthon is van, s gondoskodás történik a kórházakból kikerülő szegénysorsú betegekről, akik itt nyernek további gondos ápolást.

Bíró László Satalung-Hosszúfalú-lelkész lelkész indítványára az egyházmegye közgyűlése fávratban tudósította az egyházkerület szeretett, kiváló főpásztorát Argay György püspököt huszonöt esztendősi lelképásztori működése alkalmából.

B. L.

Oroszország határának tényleges felülvizsgálását követeli

„A SZOVJETTEL HATÁROS NEMZETEKNEK MEG KELL VÁLTOZTATNI OK A NEMZETI FELSEGJOGOKRÓL VALLOTT NÉZETEIKET”

București. A Timpul című román lap külön tudósítója jelenti Berlinből:

Különös érdeklődést kelt Berlinben, hogy Hore Belisha volt brit hadügyminiszter, a parlament tagja, a „Rotary International”-nak a Central Hall-ban, a Westminster-ben tartott érkeztelen ki-jelentette a két következő kérdéssel kapcsolatban:

1. A földközi-tengeri bizottságot megnagyobbítják-e olyan mértékben, hogy hatásköre kiterjed egész Európára?

2. Lesz-e balaadás a diplomáciai kapcsolatok újrafelvételében a szövetséges nemzetek közül Lengyelország és Oroszország között?

A felelet erre a két kérdésre attól függ, vajjon a háboru után a bizton-

sági rendszer egyetlen, az egész világra kiterjedő rendszert jelent-e, vagy pedig, a szövetségesek a földkerekségnek érdekeire való felfogását teszik-e a maguk tervévé. Oroszország minden kétségen kívül kijelentette, hogy a leg-határozottabban követeli határainak tényleges felülvizsgálását. Az Egyesült Államokban elterjedt az a felfogás, hogy a Szovjet-Unió biztonságát csak úgy lehet elérni, ha bizonyos, egymástól messzire eső támaszpontokat foglalhat el a Szovjet. Miközben Oroszország ezeket a követeléseit körvonalozza ama ürügy alatt, hogy hozzájárul a béke biztosításához és azon az alapon, hogy távol kell tartania nyugati határától minden veszélyt, követeléseit természet-

tesen hasonlítások annak az elvnek a gyakorlati megvalósításához, amely szerint valamely tengeri hatalom átenged bizonyos támaszpontokat amint ezt Angliát tette az USA javára. Következésképpen, ha törvényesen ismernek el bizonyos katonai jogokat stratégiai szempontból Oroszország nyugati határain, akkor — Berlin szerint — kockán forog az Oroszországgal határos államok függetlensége.

Hoare Belisha határozottan azt a vég-ső következtetést vonja le, hogy a Szovjet biztonságát minden más szempontnál fontosabb és hogy a határos nemzetek meg kell változtatniuk a nemzeti felségjogokról vallott nézeteiket. — fejeződik be a Timpul külön tudósítójának jelentése.

„Szerencse fel!”

Félkilométernyire a föld alatt, pokoli hőségben s a bánya ezernyi céme közt fakad a „fekete gyémántból” — kényc

— A Déli Hirlap kiküldött munkatársától —

Petrozeni-Petrozsény. Bánya... Trapézalaku nyilas, aagut, egyenesen megy előre s a munkára induló bányásznap: kisvasut vizsi. Az alagut falait jölgyfátamások védik. Katgoko motor a kisvasut mozdnia, a kocsik pedig csillék, a munkásokkal. Ott szólnak le az akna szájánál. Atezállnak. A felvonó-levonószekereket egy-egy szállítókasára telepednek, amely ilyenkor, ha szén helyett embert visz, óvatosan jár és lassan. Örökmozgó ez a szállítókas. Egyik le, másik fel... S a bányász eléri a szintet, amelyen kijelölt munkahelyét s eléri a tárnát, ahol dolgozik.

S amikor leszáll a fülledt, dohos, nehézevegő munkahelyre, ha kézbeveszi a számozott bányászlapát, vagy amikor odalena a mélyben valahol egy társára akad, felhangzik ajkán a hagyományos bányász köszöntés: Szerencse fel!

A „műszak” — a „Schicht” vagy „sitt”, a nyolcórás munkaidőszak: a munkacsoportok szempontjából háromszor nyolc órára osztották fel a napot. Így a munkába hol reggel, hol délután, hol este áll a bányász.

Van, aki mélyebb és van, aki magasabb szinten dolgozik. Van, aki félkilométeres mélységben vájja a „fekete gyémántot”, amelynek birtoklása sokszor vesztélyeket rejt magában, de minden esetben pincszaggal átitott és izzasztó hőséggel terhes. Lekerül a felső ruha, le az ing s a hőség így is nyomasztó. S amikor visszafér a bányász a napvilágra, izadtságától portól csak úgy ragyog a teste, fénylik... .

Egylegőre azonban csak most kezdi meg munkáját... .

...Ki a bányász?

Bányászok... . Azt mondják: a legnehezebb foglalkozás.

Bányászok magyarazzák nekem, gyűj-őfogalom, sok mindenkit értenek alatta. Van, aki kőbe dolgozik és van ács: ez is bányász. Vannak különböző mesterekből, akik a bányászathoz szükséges kellékeket készítik hatalmas műhelyben: az is bányász. És bányász a különféle segédmunkás, a szállító munkás. A kimondott „bányász-szakember” pedig az, aki tényleg szénbe dolgozik, csákánnyal a kezében, vagy robbantással. Lövőmester, aknász, vájár, segédvájár... .

És nemcsak fejtik a szénét, a „fekete gyémántot”, amelyhez annyi nehéz testi-

munka verejtéke tapad; de ha sebet ejtettek a föld méhében, igyekezni kell, hogy be is hegesszék, jóvátegyék... . Az őr belömi kőporral, földdel, javarészt víznyomás segítségével.

Bányások és bányaparkányok

Mélyen a föld alatt dübörög a csakány ütése s sorozatosan pukkan a koborokott dinamit.

Több száz méternyi mélységben tart, egyre tart a munka, míg csak a „műszak” ideje be nem tel.

Odalenn, a munkahelyen nem halt el egyébként a hang, az élet.

Kiséri a munkát a szivattyúgép örökös katozása, mert rengeteg a víz odalenn s azt el kell távolítani. A mélyben egy-egy ló nyertése hangzik fel, vagy a dolgozó lába alatt sietve menekül egy-egy — patkány. A bányaparkány.

Lovak a bánya mélyén! Tagbaszakadt, buzontos meclenburi-faj: úgy szállították le valamikor ezeket a lovakat összekötözött lábakkal, szállítókosáron — örökös sötétségbe itéve. Mert ezek az állatok többé nem kerülnek a föld felszínére. Ott a tárnakban van az istállójuk S a munkahelyig húzzák az üres csillét, hogy aztán megrakodva visszavigyék. Petrozeni-Petrozsényben ismert földalatti kocsis — lövéses — például Salló András, aki azt állítja, hogy a bányaló szemé már annyira hozzászokott a sötétséghez, hogy el sem bírná a napfényt. Ha egy ilyen lovat a föld felszínére hoznának, nyomban megvakulna... .

Ilyen sötétségben dolgozik a bányász. Odalenn jóakaró barátja akad: a patkány... .

Rengeteg patkány van a bánya mélyén. Csupa szürkés, hatalmas patkány, akár valami macska. Mindig éhesek, falánkok. Ott settenkednek az istálló körül és ha a bányász nem ügyel az elemőziájára, hát keskenőstül felfalják. Eppen csak a helye marad meg. S a bányász — meg nem haragudnék a patkányra! A bányász nem bántja és nem egyszer — életmentője. Ha bányalég támad... . A bányalég... . Eszreveszi a bányász a lámpáján is és van külön gáz-mérő-lámpa, de gyakran, igen gyakran a bányaparkány figyelmezteti reá. Nehezebb a gáz a levegőnél s leheleőbb a patkány érzi meg. Ekkor ijedten menekül a patkányosság... .

A gyakorlott bányász nyomban tudja, hogy ez a menekülés — riadójelzés, komoly figyelmeztető: élet vagy halál kérdése forog a kockán.

Szenné egett ember és — beszél Elrejtett földalatti üregben tanyázik, hogy senki se tudja, a rém, bányászok réme, a bányalég. Ezt az átkot sokszor

minden elővigyázat mellett is magára zúdítja a meység munkása. Egy robbantás — valami nem sejtett üreg vékony falát is behorpasztja és felszabaddul a fogvatartott rém, emberek romlására. Másféle szerencsétlenség is akad. Nem jól számolta a lövéses, hány dinamitölténye robbant, odamegy a robbantás színhelyére és akkor robban az utolsó töltény.

Megrázó módon mondotta Kósa József petrozeni-petrozsényi káplán:

— Többször hívtak a kórházba. Szerencsétlenül járt bányász a fehér kór-ágyon. Teljesen szénné egett az arca, leperzselődött a szemöldöke, csupa seif és csupa fekete — de beszél!

— Van aztán másféle is. Gázmérgezéses... .

Ritkaságok a bánya ölén

Választékos, szép petrozeni-petrozsényi lakásban szokálan asztalidisz. Egy darab szén. Két keresztbe rakott apró fémkalapács rajta: a bányászjelvény. A széndarabon hosszszakállas törpe ül.

— Nem közönséges törpe ez — magyarazza a házigazda. Ez a „bánya szellem”. A bányász hisz benne, hiszen jóindulatu szellem. Volt, aki a bánya mélyén éppen a sinek között aludt el s a bánya szelleme felkötötte mielőtt a csillék odaértek... . Van olyan bányász is, aki látta is ezt a szellemet... .

És egyéb érdekesség is akad a bánya mélyén. Az egyik petrozeni-petrozsényi iskolában széndarabot Griznek, amelyen tisztán megátszanak az egykori fa megpalásodott gyűrűit. Hoznak fel a mélyből megszensezett csigát, kőszenné vált kagylót, vagy halat. Sokáig mutogattak az iskolában egy hatalmas kőszénhalat. Minden pikkely megvolt a hátán. Ez a ritkaság több a bucaresti múzeumba került.

X

... Véget ért a műszak. A bányász ismét a föld felszínére kerül. Zuhanyfürdőbe megy, aztán hazatér. És — lefekszik.

Nehéz élet: és mégis bányász-nemzedékek vannak. Én az apától, az apa a nagypától örökli a mesterséget. Minden nehézség, minden veszély ellenére szerelmesei a bányának, és büszkék arra, hogy bányászok.

Odahaza az öregek mesélnek néha. Szent Borbáláról is, a minden bányászok védszentjéről, akinek oltárképe a templomban diszeleg. Képe valamikor ott állt a bánya bejáratánál is. Gyertyafény csillogott előtte.

A bányász, mielőtt leszállt a mélybe egy percre megállt a kép előtt és csendesen levette fejéről a főveget.

Schiff Béla

Keresünk egy

Wertheim-pénzszekrényt

„Banat-Text” Timișoara, Ungureanu u.ca. Telefon 48-77.

Sport

A Chinezul-CAMT szép győzelmé Aradon

CHINEZUL-CAMT — CRISANA CFR 3:0 (1:0)

Az Aradon lejátszott Román-Kupa mérkőzésen a Chinezul-CAMT régi eredmények felvonultatásával, szép győzelmel biztosította továbbjutását. A Chinezul-CAMT Ross — Kalich, Andronic — Bán, Bozgan, Witrich — Széles, Kozsán, Szklenárik, Losonez, Buza összefoglaló csapata kezében tartotta a játék irányítását és megérdemelten győzött. A vezető gólt Kozsán szerezte. Szünet után a Crisana ellenállása mindenképp feloldódott. A 40. percben Losonez növelte az előnyt, majd további három per múlva ugyancsak Losonez szerezte a végeredményt jelentő harmadik gólt. A mérkőzés végén a közönség megtapsolta a Chinezul-CAMT győztes csapatát, amelynek minden egyes tagja nagy lelkesedéssel küzdött.

A Román-Kupáért játszott további mérkőzések eredményei

Timisoara-Temesvár: Politechnica — CFR 2:1 (1:1), a Politechnica megérdemelten győzött a mérkőzés nagy részében tíz emberrel játszó CFR ellen. Góllövők: Deé és Dolga, illetve Eastrin, Progresul — Ripensia 4:2 (1:1), az egységesebben játszó Progresul megérdemelten győzött Secosan (2), Petrovici és Purice gólyaival. A Ripensia góljait Iliás szerezte. Resita-Resicabánya: SSMR — Cerna 7:1 (3:1), góllövők: Kölnik (4), Krubl (2) és Almer, illetve Popa.

AZ ÖKÖLVIVÁSBAN TIMISOARA-TEMESVÁR GYŐZÖTT

A rendezőség hibáján kívül a Timisoara-Temesvár és a Resita-Resicabánya kerületei közötti ökölvívóviadalt nem a Capitol-mozi termében, hanem a kertben rendezték meg. A viadalt Timisoara-Temesvár 9:7 arányban megnyerte. Az eredmények:

Matasaru (Chinezul-CAMT) — Secosan II (UDR) döntetlen, Lukács I (UDR) — Sztojkić (Chinezul-CAMT), pontozással győz. Lukács Z. (Chinezul-CAMT) — Lukács II (UDR), győz Zamboary, Dumitru Marin (CFR) — Borduz (UDR), győz Maria Weisz (CFR) — Alexandrescu (UDR), győz a CFR versenyző Sturicu (UDR) — Germán (Chinezul-CAMT), a közönség nagyrésze elégedetlenséggel fogadta az ítéletet, amely az UDR versenyző pontgyőzelmét hozta. Radu (Tirul) — Moldovan (UDR), döntetlen. Király (Chinezul-CAMT) — Jana (UDR), döntetlen, ami nagy sikert jelent a fiatal Király számára az országos bajnokkal szemben.

Ujabb meglepetések a magyar bajnokságban, csak a NAC halad biztosan

A NAC újabb győzelemmel igyekezett biztosítani „oszi bajnokságát”. Győzött a másik zöld-fehér csapat a Ferencváros is. Míg az ugynevezett nagy csapatok egész sora szenvedett vereséget, köztük a bajnok Csepel és Gamma is. Nagy meglepetésre a KolAC sem tárt a második helyről. Az eredmények:

Kispest — Csepel 2:1 (2:1). A Kispest mérkőzés elején nagy rohammal lepték meg a bajnokságot és Egresit, valamint Nemes révén két gólt ért az első negyedóránban. A 25. percben Pinter javított, de tovább már hiába rohamozott a Csepel, a jól védkező Kispest mindkét pont birtokába jutott. Ferencváros — Elektromos 5:0 (3:0). A Ferencváros átfájlított csapatot játszott, így többek között Polgár játszott középcsatár, aki mesterhármast is ért el, míg a másik két főlt Sáros dr. szerezte. NAC — Újvidék 1:0 (1:0). A mérkőzés egyetlen gólját Bodója a saját térfeléről elindulva szerezte a 30. percben. KolAC — Szolnok 1:0

(1:0). A kolozsvári csapat Szolnokon jelkes játékkal győzött, a gólt a 22. percben Kovács szerezte. BSzKRT — Újpest 3:1 (1:1), a BSzKRT játszott a győzelemre. DVSC — Gamma 1:0 (0:0), a Debrecenben lejátszott mérkőzésen a Gam-

ma egy pontot sem tudott megmenteni. DIMAVAG — Vasas 3:2 (2:0), Turbék és Füzér gólyaival a diósgyőriek vezettek. Szünet után Kiszely előbb 11-esből javított, majd később kiegyenlített, de Ijász végül biztosította a hosi csapat győzelmét. SzVSE — SalBTC 2:1 (1:0). Fábrián lőtte a szegeiek vezető gólját, Laczkó egyenlített. A győztes gólt Tihanyi rugta.

A MAC idénzáró atlétikai viadalán Német Imre, a MAC versenyzője új magyar országos csueseredményt ért el a kalapácsvetésben 55.48 m-es dobásával. A viadalon különben csak ügyességi számok voltak: Súlylökésben 1. Németvári 14.80, távolugrásban Horváth 646 és gerelyhajításban Medgyesi 57.33-al.

Tihencs

A paradicsom

Írta: D. VASS ALBERT

Nagyon szeretem. Nyártól késő ősziig, amíg tart, mindig van mellette az asztalomon. Nem vagyok bicserdista, de a vérpiros paradicsomot sokért nem adom. Talán a gyönyörű színe miatt, amely kicsit hamvas s amely a hirtelen lobbanású, ifjú életre emlékeztet. Pedig az ízében nincs semmi különösebb jó. Így, nyersen, ahogy enni szoktam, és szoktak meg sokan, valami vas- és savkeverék érzék rajta, amit külön meg kellett szokni, legutóbb is nekem, az első alkalomkor. Ugy kellett átesnem rajta, mint ahogy a arohányos ember rá szokik a füstre, elvinte szokatlan, de később alig tud élni nélküle. Sóval, borsal, meg egy csipetnyi piros paprikával hintettem be az első falatokat, amíg megszoktam és megszerettem. Pedig már nem voltam gyermek. Lehet, hogy talán éppen ezért.

A paradicsomot nem mindenütt szeretik és nem is termelik. Mi, akik nyersen, meg főzve, nyártól-nyárig élünk vele, nem is tudjuk elképzelni az étkezést nélküle. Sokszor gondolom, hogy milyen kár, hogy nem lehet eltenni télire, hogy enni lehessen belőle száncsörteő januárban is. A vitaminokat nem rég találták ki. De mióta tudom, hogy a paradicsomban mennyi vitamin van, még többet eszem. Meghintem egy kevéske sóval s néhány falatka kenyérral igen-igen jól esik.

A napokban, hogy paradicsomot tettem el nálunk, az én paradicsom-esetem jutott az eszembe, ami sokévek ezüdtölem történt. Akkor kint tanultam Párisban, a Művészetin. A franciából csak annyit tudtam, amennyit a főrdában tanítottak s még amennyit kiutazás előtt négy hét alatt megemésztésem sikerült. A Quartier Latinban laktam, egy manzardos ház emeletén közel a tetőhöz, s így mikor kinéztem az ablakon, kéremények, tüzfalak, s cserépfedelek érdekelték látam magam körül. Szabot áron jártunk ebédelni a többiekkel, vacsorát többnyire otthon, hűdeget ettünk. A második napon elindultam paradicsomot venni. A sarkon kis falatozó volt, ahonnan a Szajna, meg a Notre Dame-ot lehetett látni. Az üzlet alig volt nagyobb egy kamránál, de a polcok tömve, ládák, kosarak félig meg tele az utcán, hogy nagyobb legyen az üzlet és könnyebb a forgalom. Volt ott minden. Déli gyümölcs, zöldség, rák, meg osztriga, csigák ládásainra, amiket a francia nagyon szeret. De paradicsomot nem tudtam fel-fedezni.

— Que cherchez vous, Monsieur? — kérdi egy idő múlva a kereskedő, amikor már nem volt több vejeje.

Felelni akarok, de akkor jövök rá, hogy amit keresek, azt nem tudom francián. Paradicsom, mondom magamban, a szavak és gondolatok gyors vágatásában merülnek fel bennem, másodpercek rohannak egymásután, a tulajdonos türelmesen áll s várakozik, majlant én vilálmagyarosan kiutatok a szememmel tovább paradicsom után.

A tulajdonos — azt gondolva, hogy nagyot hallok — újra jenteszi a kérdést, de most már hangosabban. A bolt előtt három asszony álldogál, akik kezükben a vásárolt holmikkal, élvezgetik a reggeli piétykát. A paradicsom-gondolom — hozsmert szó — amit nem csak a földön, hanem az egben is így ismernek. — Un demis Paradis! — viaszolok hirtelen és megkönnyebbülve szájuk felé.

A tulajdonos rám néz. Megjordanak az asszonyok is, de amikor a kereskedő feltolta szemüvegét, összeráncolt homlokai közébb hajolva azt kérdezi, hogy Comment, Monsieur? A csodálkozó hangból s az asszonyok kíváncsi szeméből rögtön tudom, hogy valami nincs rendben, valami számárságot felelhettem. A szemem ebben a pillanatban nagyot csillant. Keserű ízű, zöld saláta levelek mögött meglátom, amit keresek, 7—8 darab, tojásnyi nagyságu paradicsom nézeget felém egy kis kosárból. A színük habvány, talán nem kaptak elég napot, vagy az is lehet, hogy a paradicsom-vilátnak ilyen szintelenek erre felé. Miközben ezeket gondolom, a kezem magától kinyitlik feléjük, mutarva, hogy mit akarok.

— A! des tomates, Monsieur! — mondja felderülve a kereskedő s miattal mérlegre teszi őket, összenéz az asszonyokkal és mosolyog.

— Vous êtes étranger, n'est-ce pas, Monsieur? — és felem nyújtja a felkiáltónyi vitamint.

— Oui, Monsieur, felelem — s azzal kifizetem a nyolcvan sout érte s ahogy először látom, hogy végigmérnek az asszonyok, de a szemükben megértés van és a hangjuk barátságosan, csaknem egyszerre ömlik utánam a szemüveges boltoséval, amikor ők is „bon jour-t” köszönnek vissza nekem.

A Szajna partján rengeteg ember. Benzín, fém szarokszag van a levegőben.

Tomate, tomate, un demis tomate — mondogatom magamban, hogy el ne felejtsem, amíg hazaérek. Emeletes busz robog el mellett, a kerékek csaknem a vállamig érnek s a kormánykerék mellett hatalmas néger vigyorog, amint félkézrel, játszva irányítja a vagonnyi kocsit.

— Tomate, un demis tomate s nem Paradis — mormolom tovább s a lépcsőkön amíg felérek a tető alá, már ritmusha simulnak a szavak.

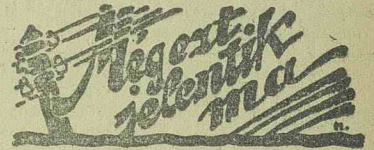
A barátom, akinek mesélem a dolgot, a hasát fogja és úgy kacag.

— Na, ez kitiűnő, ez remek, hát ez örületes, no de illyet és hemperegni kezd az ágyon s folyának a könnyei.

Ott állok a kis csomagja a kezemben és bosszankodva nézek rá. Nem értem a dolgot. Szeretnék én is vele kacagni, a nem tudom mit s csak percek múlva sikerül meg tudnom tőle, hogy egy félkiáltónyi mennyiséget kértem paradicsom helyett.

Ambrózy Andor báró emlékezete

November elsején, hétfőn, küldöttség indult Timisoara-Temesvárról Giarmata-Temesgyarmatra. A magyarság kegyetele nyilvánult meg a küldöttség elindulásával: a küldöttek Ambrózy Andor bárónak, a volt Magyar Párt bárónak a szülőföldjén hitvallású evangélikus magyar egyházkerület főfelügyelőjének airtáján keresték fel s azt megkoszorúzták. Ambrózy Andor báró 1932. november elsején hunyt el s így halála évfordulóján jelentek meg sirjánál a küldöttség tagjai. Takáts Lajos dr., a Magyar Népközlőség bárónak alelnöké, Schemmel Viktor (Timisoara-Temesvári evangélikus lelkes és Dóczy Árpád, evangélikus egyházközlőség második felügyelője. A giarmatai-temesgyarmati temetőben áll az Ambrózy család sírboltja, amelyben ősei sorában nyugszik Ambrózy Andor báró. Lenn a kriptában jobb-ról-balról sírfeliratok, középen márványlappal ellátott asztalon gyertyák, mögötte, a falban márványkereszt. A küldöttség kegyeletes imádsággal adózott Ambrózy Andor báró emlékének s azután sírjára elhelyezte a Magyar Népközlőség koszorúját.

DIPLOMATÁK TISZTELGESE A TÖRÖK ÁLLAMPÖNÉL. (Ankara). A török köztársaság megalakulásának huszadik évfordulója alkalmából az európai országok diplomáciai képviselői, köztük Pápen német nagykövet, szereznek kívánataikat fejezték ki a török államfőnek. Zmet Inönü köztársasági elnök a parlament palotájában fogadta a diplomáciai testület képviselőit, akik ezt követően részt vettek a katonai díszszerepén is. (DNB).

NÉMETORSZÁG ELISMERTE A SZABAD INDIA KORMÁNYÁT. (Berlin). Subhas Chandra Bose az India felszabadításáért folyó mozgalom vezetője közölte a német kormányval, hogy a szabad India kormányát megalakította. Ribbentrop német külügyminiszter válaszában tudatta Boseval, hogy Németország a kormányt elismeri s egyben szereznek kívánatait fejezte ki, a német kormány s a német nép részéről. (Rador).

ELKOBOTZTÁK VIKTOR EMANUEL JAVAIT. (Róma). Mint a német távirati iroda jelenti, a fasiszta köztársasági kormány rádiója bejelentette, hogy Viktor Emánuel vagyonát elkobozták. A fasiszta rádió hangoztatta, hogy erre az intézkedésre a volt uralkodó elkövette árulást adott okot s nem ismerik el Viktor Emánuelnek a kártérítéshez való jogát sem. (Rador).

TRÓNÖRÖKÖS LETT AZ IRÁKI RÉGENS. (Mersina). Bagdadból érkezett jelentés szerint Abaül Illah iraki régens trónörökösnek nevezték ki. A ki nevezés az iraki alkotmányi nemrégiben módosított törvény alapján történt. (D. N. B.)

MOSZKIVÁBAN LEESETT AZ ELSŐ HÓ. (Stockholm). A német távirati iroda jelenti: A szovjet tájékoztató szolgálat közölte, hogy Moszkvában pénteken leesejt az első hó. (Rador).

TÖBB AMERIKAI ÜZEM POLGÁRI RUHÁK ELŐÁLLÍTÁSÁRA RENDEZKEDETT BE. (Helsinki). A finn távirati iroda newyorki értesülése szerint az Egyesült Államokban jelenteg több üzem polgári ruhák nagyban előállítására rendezkedett be az európai piacok ellátására. Arra számítanak, hogy a háboru után körülbelül tíz millió európai kell ellátni ruházattal. Ha ez a kérdés idősebb lesz, az amerikai ruhakészletet az egyesült nemzetek segítségével s újjáépítési bizottságai útján részben eladják, részben más úrra cserélik ki, részben ajándékként kiosztják.

Apróhirdetések

APRÓHIRDETÉSI ÁR: Szavanként 6 lej, vastag nyomás 8 lej, (de a legkisebb hirdetés 60 lej, 15 szög). Jelszóval ellátva (jelleges vagy cím a kiadóhivatalban) 30 lejjel drágább.
ALLAST KERESŐKNEK 10 szög 40 lej, minden további szó 3 lej. Jelleges és cím a kiadóban 30 lejjel drágább.
APRÓHIRDETÉS vasárnap: 15 szög 30 lej. A hirdetések esetleges meg nem jelenéséért kiadóhivatalunk nem vállal felelősséget.
SZÖVEGOLDALON: 1. Hivatásos (szakmai) hirdetések (orvosok ügyvédek, stb.) legfeljebb 4 sor kiméretben 350 lej. Minden további sor 70 lej. 2. Családi események, eljegyzések, esküvők, legfeljebb 4 sorban 250 lej, minden további sor 70 lej.
KERETES HIRDETÉSEK: Hirdetési oldalon mm-ként 8 lej. Szövegoldal mm-ként 16 lej.
KÖZGAZDASÁGI HIREK: Bank, vállalat, szövetkezet, stb. szövegoldal 100 lej soronként, a legkisebb hír 500 lej.
GYASZJELENTÉSEK, köszönetnyilvánítások: 30 szög 300 lej, minden további szó 8 lej. Legkisebb hír 300 lej.
KÜLÖNBÉJARATU butorozott szobát keresek fűtőszoba használattal, november elsejére. Ajánlatokat „Bank” jellegére Reclamához, Arad, Eminescu-u. 4. (101)
NAGYON szép, keveset használt (gépi) perzsaszőnyeg olcsón eladó. Arad, Barițiu-utca, 6. szám, 3. ajtó. (102)

CORSO-MOZI Előadások 3, 5, 7, 9 óra TELEFON: 38-95
ÖREG EMBER — NEM VÉN EMBER? — EZT DÖNTI EL:
 ujdonságunk:
A cirkusz királya
 A gyönyörű: **MARIELLA LOTTI**, a remek **RENZO RICCI**-vel.

JÓALLAPOTU mély gyermekkocsi, matraccai, eladó. Arad, Snta Treime-utca, 5. Seg. (111)
PATEFON, hálózati, 120 művész-lemezzel, eladó. Arad, Plevnei-tér, 4. szám, 6. ajtó, d. u. 5—7 között. (112)
GYAKORLATTAL bíró, középkorú magános úrnőt alkalmazok étterembe, konyhavezetésre és segédkezésre, Cim Reclamanál, Arad, Eminescu-utca, 4. (113)

HA jól és olcsón akar szórakozni, iratkozzék be a DANTE, modern köjesönkönyvtárba. Timișoara, III., Carol-körút 5. Telefon 52—79. (5362)

ANGORA nyuszórt veszek a legjobb áron. Angar, Perjam részére, Palásthy-né, Arad, Sarmiseghetuza-utca, 38. (114)

TISZTIVISELŐT (vagy tisztviselőnt) keresek kereskedelmi gyakorlattal és 3 nyelvtudással. Csakis komoly erő jelentkezzen. Timișoara, távbeszélő 31-74. (8637)

MUNKASNŐT azonnal alkalmaz Egyesült Szikvizgyár, Arad, Episcopiei-utca, 16. (115)

KEREVET (ottoman) jó állapotban levő, féregmentes, továbbá 2 ágyra való, horgolágyterítő olcsón eladó. Timișoara, IV., Dimitrie Sturza-u., 40. (8659)

JÓL főző bejárónőt azonnal alkalmazok. Érdeklődni „Manon” kézimunkaüzletben, Arad, Avram Jancu-tér, 20. (116)

CORSO-MOZI, Arad Előadások 3, 5, 7 és 9 óra
Ma, bemutató. Az utolsó Afrikában készült gyarmati film.
Előadások: Peter Petersen, Lotte Koch és Luis Trenker.
 Távbeszélő 23-4

KELETI perzsaszőnyeg, 4,75x4,50, ritkaság példány, kissé használt, eladó. Arad, Aviator Sava-u., 8. Megtekinthető délelőtt. (117)

ELADÓ barna bőrből készült, jó állapotban levő, orvosi műszertáska. Cim a timișoara kiadóban. (8626)

MANNESMANN acélfűrészes eladó: 11 fm, 190 és 175 mm átmérő, 50 fm 210 e 190 mm átmérő, Timișoara, III., Memorandului-u., 23. (8662)

ELADÓ új, nagyméretű gyapju-férfiszövet, nagy kerek csipke asztalterítő és asztalvédő filc. Arad, Horia-utca 4, földszint, jobbra. (119)

KABÁT, kosztüm, 1 pár fekete cipő, 2 darab beszarabiai báránybőr, valamint egy önemet stílusa ebédli. Timișoara, II., 3 August-u., 23. i. ajtó. (8619)

KOMBINÁLT szobákat a legjobb kivitelben vásárolhat a Schreyer-féle butorgyárban. Timișoara, III., Porumbescu-u., 110. (8651)

TÖRÖKPERZSA összekötőszőnyeg, 2 darab, valamint egy keleti, összekötő, jutányosan eladó. Ugyanott rómkó. majdnem új, táblákkal együtt, eladó. Timișoara, IV., I. Vaccarescu-u., 15. Kapu alatt balra, csakis 11—14 óra között. (8673)

ELADÓ perzsaláb-bunda, 44-es férficipő 34-es bakancs, Érdeklődni d. e. 8—10 között, Timișoara, I., Regina Maria-körút 15 ajtó. (8662)

FŐZNI tudó idősebb mindenest, vagy bejárónőt azonnalra keresünk. Cim: Timișoara, I., Aurel Novac-u., 3. (Banatia mögött) második csengő. (8674)

KÉZILEANYT, angol és francia munkánor felfogadnak a Marian-szalomba, Timișoara, I., Regele Ferdinand-körút 4. (8657)

GYERMEKÁGY, továbbá éneklő kanárimadarak, mindenféle színben, eladók. Polsterer, Timișoara, III., Vadul Calugareni-u., 5. (8672)

VAJSZINŰ gyermekkocsi, jó állapotban, olcsón eladó. vagy cserélendő jó állapotban levő sportkocsival. Cim: Timișoara, III., Remus-u., 15. (8666)

ELADÓ jó állapotban levő tiszta gyapju, szürke felöltő. Megtekinthető délelőtt 11—6-ig. Timișoara, II., Mareșal Joffre-u., 7. 3. ajtó. (8671)

GYERMEK-HÖCIPŐT, 21—22 számú, továbbá Beethoven, Kreutzer és Mondsch szonáta hanglemezeket vennék. Timișoara, távbeszélő 30-61. (8655)

VÖRÖSRÓKA boa, gyönyörű példány. új, jutányosan eladó. Timișoara, III., Odobescu-utca, 40., 9. ajtó. (8656)

VIRÁGOK: krizantémok, ősz rózsák, rózsák, továbbá fikusok, muszák, kakasok, cserepben, és nyíló amarilis eladó. Timișoara, I., Hamlet-u. 10, a 4-e viljamos mentén. (4412)

FORUM-mozi, Arad távbeszélő 20-10.

Előadások 3, 5, 7 és 9 óra.

Ma bemutató. **Dumas Sándor** világírú regényének filmváltozata.

A főszerepben: **Pierre Richard Wilm, Ermete Zacconi, Michele Ala.**
 Kedvezményes és szabadjegyek nem érvényesek.

SZABOMUNKAST állandó munkára azonnal alkalmazok, Dornea szabómeister, Arad, Bratianu-utca, 13. (103)

VASKÁLYHAK, finom női télikabát, szép fikusok eladók. Arad, Constanta Hodos-utca, 3. (118)

JÓ számoló házvezetőnt alkalmazok. Felvilágos-tások szíveségből a Vadász-kürt-szaloda kapusánál, Arad. (104)

PAPLANT készít, használat újadjógoz Glück, Arad, Barițiu-utca 8, Avram Jancu-tér mellett. Ugyanott újadjógozott paplan eladó. (110)

JÓ háziétekezés, libazsirral főzve, házhoz küldve kapható. Arad, Gh. Popa-utca, 11. (105)

CIPESZSEGEDET javító munkára alkalmazok, Weinberger cipész, Arad, Mihail Viteazul-tér, 13. (120)

NAGYMUNKAST azonnal alkalmaz Rendy uriszabósága, Arad, Avram Jancu-tér, 21. (106)

ELADÓ topolya-félfaló, vaskályha, frakk, valódi szil, kepp, férfi-pipere-táska, nagy asztal, Arad, General Praporgescu-utca, 37. (123)

SZAPPANT készítek bármilyen zsira-dékből, fizetés megállapodás szerint. Arad, Ciontea-utca, 18. (107)

HATSCHEK-ÜGYNÖKSÉG, Arad, Carol körút 17, távbeszélő 16—95. szám. 18.000.000: újépítésű sarokbé villa. — 15.000.000: muresmenti központifűtéses ötlakásos. — 8.000.000: körüli négy-lakásos jöjvedelmű. — 4.500.000: bányaváros főterén, üzletes. — 2.000.000: korszerű, nagykeres magánvilla. — TELE-KEK belvárosban. — FÖLDEK holdan-ként 40.000-tól. — SZŐLŐK Hegyalján. (351)

SZKUNSZKAGALLER karmantyúval (muff), kékróka 6 karmantyúval, kis vaskályha és kenyérdagasztóteknő eladó. Arad, Dragos Voda-utca, 16. Men-rath. (108)

20 ÉVE fennálló, jömeneteli ügynök ség 1 szobás lakással átadó. Cim Reclamanál, Arad, Eminescu-utca, 4. (128)

GAZDATISZT, hadmentes, gazdaságban elhelyezkednék. Ajánlatokat „Gazdatisz” jellegére Reclamához, Arad, Eminescu-u., 4. (109)

KÖTŐTTÁRU-gyártásban jártas varrólányokat és műtömlőanyagokat (stoppolókat) azonnal alkalmaz Cejka kötőtárugyár, Arad, Cantacuzino-utca, 23. (121)

U R A N I A - Filmszínház Arad Távbeszélő 12-32
 Ma. A „Goigota” keleti-műve. Izgalmas és drámai rész Abuba Messias miszionárius kalandos életéből.
Rabszolgakaraván
 Mario Ferrari, Camilo Polto, Enrico Gori Híradó.

RUGANYOS ágybetét, 2 ágyba való, nagyon olcsón eladó. Pászpi kárpitos, Arad, Moise Nicoara-utca, 4. (122)

ELCSERELNEM Nagyvárad környékén lévő 30 kat. hold földemet arad-vagy temesmegyei földdel. Arad, Marasesti-utca, 37. (125)

MAGAS hőfoku gépforgács kapható, míg a készlet tart. Schamberger, Arad, Fekete bárány-épület. (127)

TISZTÍKÖPENYT erős termetre való, vennék. Régi ebédlesektrény és vasüst eladó. Arad, Alexandru Gavra-utca, 7. szám. (126)

KÜLFÖLDI valódi bőr gépszij kapható. Fratii Burza vaskereskedés, Arad. (124)

ARO-mozi, Arad távbeszélő 6 24-45
 Előadások 3, 5, 7 és 9 óra
 Ma utoljára: **A velencei kuruzano**
 Holnap bemutató: **A feleség** főszerepben: Jenny Jugo

GYERMEKKISASSZONYT, kifogástalan német nyelvtudással bíró, kereszek, kisicány mellé. Ajánlatokat „16 hónapos” jellegére a timișoara kiadóba kérünk. (8654)

GYERMEKKOCSI vajszinű, korszerű, 2-részes redőnyvel, majdnem új, olcsón eladó Timișoara, IV., Fröbl-u., 36., II. em. 25. (4407)

KIFUTÓLEANYT, jó házból, való, felfogadnak a Marian-szalomba, Timișoara, I., Regele Ferdinand-körút 4. (8658)

ÜGYES, mindenep leányt keresek. Timișoara, I., Venetia-u. 2. III. em. 10. (5364)

Hörsendorfer és Aug. Förster világmárkájú zo gorák és pianók megérkeztek. Nagy választékban Bácság legerősebb szaküzletében **WONKA** zongoraházban. Timișoara, IV., Bounaz-u. 3. szám alatt. Tel.: 37-77.

MINDENES leányt, aki a főzéshez ért, jómódu családhoz november 15-én felfogadnak. Cim a timișoara kiadóban. (4411)

ELADÓ kifogástalan állapotban: 42-es bakancs, férfinadrágok, női kosztümök, selemruhák, 36-os, magas leánykacipő, fehér gyermekboa-karmantyú (muff) gyapjutaszok, I, Gh, Cosbuc-u., 2., 6. ajtó. (8649)

ÜGYES kiszolgáló kisasszonyt és kifutóleányt azonnalra felfogadnak. Cim: Zsuzsi falatozó, Timișoara, Regina Maria-körút 5. (8708)

BEJÁRÓNŐT, két személyhez, fél napra, azonnal felfogadnak. Timișoara, III., Tolstoj-u., 11. Középső csengő. (8653)

HÖCIPŐ 28-as számu és 6 éves leányka részére sötétkék télikabát jó állapotban eladó. Timișoara, I., Ștefan cel Mare 20. I. emelet. (8700)

VILLANYMOTOROS szemszedőgépet vennék. Cim a timișoara kiadóban. (8652)

GÖZMOSÓGÉP jó állapotban levő eladó. Restaurant Braun, IV., Str. Văcărescu 28.

KERESEK nov 15-re. szépen butorozott, különbejáratu szobát, fürdőszoba használattal. Válasszokat „Doktor” jellegére a timișoara kiadóba kérek. (8665)

FIATAL borbélyeség (vidéki) azonnal belépésre állást keres, teljes ellátással. Cimeket „Otelec” jellegére a timișoara kiadóba kér. (8665)